

Kalø d. 1. februar 2008

Danmarks Miljøundersøgelser
Aarhus Universitet
Afd. for Vildtbiologi og Biodiversitet

Notat vedrørende bevægelsesmønstre for hunde og drivere ved jagt på kronvildt i Oksbøl d. 2. og d. 14. januar 2008.

Af

Carsten Riis Olesen & Lars Haugaard

Afd. for Vildtbiologi og Biodiversitet, DMU, Kalø, Århus Universitet

Baggrund

En bæredygtig og etisk forsvarlig forvaltning af krondyr kræver i princippet en jagtform hvor den fastsatte kvote af dyr udtages med mindst forstyrrelsesmæssig påvirkning af bestanden som helhed, samt med størst mulig effektivitet, dvs. i særdeleshed med færrest mulige anskydninger.

Ovenstående sammenhænge er komplekse og der eksisterer endnu ingen undersøgelser af forskellige jagtformers betydning i den samlede forvaltning af krondyr.

Ifølge ”De etiske regler for kronvildtjagt” vedtaget i Vildtforvaltningsrådet, frarådes brugen af store hurtiggående hunde til at drive med. Filosofien bag denne anbefaling er, at mere langsomtgående hunde muligvis vil presse kronvildtet mindre og derigennem bevirke at dyrene kommer langsommere forbi skytterne med forbedrede skudmuligheder og færre anskydninger.

Med baggrund i ovenstående problemstillinger samt på opfordring af skovrider Ulrik Lorenzen monterede personale fra DMU gps-udstyr på hunde samt drivere ved to jagter i Vejers Klitplantage. Da der ikke er mærket krondyr med gps-udstyr i Oksbøl vil denne undersøgelse dog udelukkende kunne vise detaljer vedrørende hunde og driveres bevægelsesmønstre i forhold til terræn og jagtområdet som helhed.

Metoder og materiale

De to jagter blev afholdt hhv. i den nordlige og den sydlige del af Vejers Klitplantage (fig.1 og 2.). På første jagt d. 2. januar blev der anvendt 10 Tyske Wachtelhunde som drev selvstændigt uden fører. På anden jagt d. 14. januar anvendtes 6 Tysk ruhårede hønsehunde samt 5 førere som drivere. Hunde og driveres geografiske positioner blev logget v.h.a. Garmin Forerunner samt Garmin Etrex. Alt efter kvalitet af satellitmodtagelse blev der logget én position hvert 5 sekund. En gps-enhed på hund nr. 6 ved jagt d. 2. januar fungerede ikke, men data fra de øvrige hunde og drivere er komplette. Wachtelhund nummer 2 blev kun anvendt effektivt drivende i 1½ time.

Data fra de enkelte hunde/drivere blev rensset således, at der udelukkende indgik positioner fra tidsrummet 10.00 (skytter på plads) – 13.00 (skydning indstilles) i den videre bearbejdning. Herefter blev de geografiske positioner for den enkelte hund/driver konverteret til bevægelseslinjer af hensyn til den videre databehandling. For jagten d. 2. januar er der kun angivet bevægelser for hunde, da hundeførerne blev sat på post.

På baggrund af distriktets såtkort fra de enkelte jagtdage blev der defineret et jagtareal som grundlag for sammenligninger af hvor store andele af arealerne der påvirkes under jagt. Til dette formål blev både hunde og driveres bevægelseslinier tillagt en bufferzone på ± 25 meter. Ved beregning af det effektive areal som hunde og drivere påvirker, er ikke medregnet overlap af bufferzoner, hverken den enkelte hunds egne overlap, andre hundes eller driveres. Det effektive påvirkningsareal er således det areal som påvirkes af hund eller driver mindst én gang.

Ved beregning af hvor stor en andel det effektive påvirkningsareal udgør af det definerede jagtareal er enkelte hundes bevægelser uden for dette areal udeladt.

Den enkelte skyttes observationer af kron dyr under jagten er angivet direkte på oversigtskortene (fig. 1 og 2.). Der kan naturligvis være tale om gengangere i observationerne både fra den enkelte post samt mellem poster.

Resultater og diskussion

Ved jagten med Wachtelhunde d. 2. januar var der relativ stor spredning på hvor stor en strækning den enkelte hund tilbagelagde (16,9 – 33,2 km), hvilket også gav sig udslag i hvor stort et areal den enkelte hund påvirkede når der blev tillagt en bufferzone på ± 25 meter (Tab.1 og Fig.1). Samlet set påvirkede de 9 Wachtelhunde 48 % af jagtarealet (Tab.3. og Fig. 3). For jagten med Tysk ruhårede hunde d. 14. januar var spredningen på hundenes tilbagelagte strækning noget mindre (22,0 – 33,0 km). Samtidig var der begrænset spredning, samt noget mindre maksimalværdier, for det areal som

den individuelle hund påvirker. De 6 tyske ruhårede samt deres førere påvirkede samlet set 54 % af jagtarealet anvendt d. 14. januar (Tab.3. og Fig. 4.). Af dette påvirkningsareal hidrørte kun en meget lille del (6 ha) fra driverne idet hundene allerede havde ”trådt” sporet. Der er således kun marginale forskelle på hvor stor en andel af jagtområderne der påvirkes ved de to jagter.

Ved jagten d. 2. januar hvor der blev anvendt 10 hunde (data fra 9) krydser hundene hinandens spor markant oftere end tilfældet er ved jagten d. 14. januar hvor der kun anvendes 5 hunde. Ved beregning af det effektivt påvirkede areal fradrages således en temmelig stor del af

Wachtelhundenes aktivitet, hvilket ikke nødvendigvis er retvisende i forhold til om hundene er gode til at drive med kronvildtet uden, nødvendigvis at generere hovedkulds flugt. Det kan konkluderes, at der er meget stor forskel på Wachtelhundenes bevægelsesmønster. Hund nr. 1 har et meget vidt, langt og hurtigt drev, mens en del af racefællerne har tættere og til dels langsommere samt kortere søg.

De to jagter kan kun med varsomhed sammenlignes, bl.a. på grund af, at der er tale om to forskellige jagtområder og sandsynligvis også forskel på antallet af kronstyr som opholdt sig i de to områder på den givne jagtdag. Ved jagt d. 2. januar blev der observeret i alt 114 kronstyr (gængangere inklusiv) og nedlagt 7 styk kronstyr, mens der ved jagten d. 14. januar blev observeret i alt 360 kronstyr og nedlagt 17.

Ved jagten d. 2. januar var der tendens til, at der blev observeret flest kronstyr i periferien af jagtområdet, mens de flest dyr blev observeret i den sydlige centrale del af jagtområdet d. 14. januar. Det er meget vanskeligt, at relatere disse observationer til hundenes eller driveres bevægelser.

En reel sammenligning vil først være mulig hvis der etableres et projekt i Oksbøl, hvor kronstyr mærkes med gps-halsbånd. Oksbølområdet syntes både fangstmæssigt og i relation til jagtlige, samt militære aktiviteter at være det ideelle sted for forvaltningsrelevante studier af kronstyr.

Tabel 1.: Tilbagelagt strækning, gennemsnitlig hastighed samt det areal som den enkelte hund påvirker (effektivt påvirkningsareal) når der lægges en bufferzone på ± 25 meter omkring hundens spor. Resultaterne dækker jagt med Wachtelhund d. 2. januar 2008 i den nordlige del af Vejers Klitplantage.

HUND NR.	TILBAGELAGT STRÆKNING (km)	HASTIGHED (gns) (km/h)	AREAL PÅVIRKET VED 50m BUFFERZONE (ha)
1	32,7	11	105
2*	6,3	4	10
3	21,1	7	39
4	26,2	9	52
5	32,6	11	73
6**	-	-	-
7	20,2	7	47
8	33,2	11	99
9	16,9	6	21
10	17,5	6	13

* Hund nr. 2 drev kun over en periode på 1½ time. ** Hund nr. 6 – ingen resultater.

Tabel 2.: Tilbagelagt strækning, gennemsnitlig hastighed samt det areal som den enkelte hund samt drivere (samlet) påvirker når der lægges en bufferzone på ± 25 meter omkring hunden, hhv. drivernes spor. Resultaterne dækker jagt med Tysk ruhår d. 14. januar 2008 i den sydlige del af Vejers Klitplantage.

HUND NR.	TILBAGELAGT STRÆKNING (km)	HASTIGHED (gns) (km/h)	AREAL PÅVIRKET VED 50m BUFFERZONE (ha)
1	29,3	10	38
2	30	10	53
3	33	11	68
4	25	8	52
5*	10,6	4	14
6*	11,4	4	25
Drivere/førere	6,5	2	96

* Hund nr. 5 og 6 er anvendt af samme fører på skift.

Tabel 3.: Jagtareal, effektivt påvirket areal for hunde, drivere og samlet. Effektivt påvirket areal er angivet både som areal samt som andel af det samlede jagtareal.

DATO JAGT	JAGT-AREAL (ha)	EFFEKTIVT PÅVIRKET AREAL (ha)			EFFEKTIVT PÅVIRKET AREAL TOTALT (% af jagtareal)
		HUNDE	DRIVERE	TOTALT	
2 JANUAR	490	233	-	233	48
14 JANUAR	400	208	96	214	54